

Economische Visie

Gemeente Bergen 2015 - 2030

Startnotitie

Inhoud

1.	Aanleiding, kader en uitgangspunten	3
2.	De opdracht voor de totstandkoming van de Economische Visie	5
2.1.	Doelstelling van de Economische visie Bergen 2015 – 2030	5
2.2.	Opdrachtformulering	5
2.3.	Eisen en beperkingen; breedte en diepgang van de economische visie	5
2.4.	Cruciale succesfactoren	5
2.5.	Conceptinhoudsopgave	6
3.	Aanpak en werkwijze	7
3.1.	In tien stappen naar een economische visie:.....	7
4.	Projectinrichting en -organisatie.....	11
5.	Plannen	12
5.1.	Activiteiten en procedures in de tijd.....	12
5.2.	Financiën	13
5.3.	Communicatieplan	13

1. Aanleiding, kader en uitgangspunten

Waarom nu een economische visie?

De gemeente Bergen wordt steeds vaker gevraagd om deel te nemen in de totstandkoming van regionale visies ten aanzien van economie, detailhandel, bedrijventerreinen en (economische en toeristische) imago. Daarbij is een eigen visie en standpunt van de gemeente belangrijk. Inbreng in externe gremia blijft ad hoc en gebrekkig en het ontbreken van een duidelijke koers kan acties en investeringen frustreren.

Tegelijk voelen de ondernemers en specifiek de detailhandel in de kernen van Egmond, Bergen en Schoorl nog steeds de gevolgen van de economische crisis en de naweeën daarvan. De ontgroening en toenemende vergrijzing, vooral in de kernen van Bergen en Schoorl, vragen om flexibiliteit, aanpassing en zicht op demografische ontwikkelingen ter plaatse.

Een economisch gezonde en vitale gemeente Bergen in de toekomst vraagt om een gedeelde visie over hoe die lokale economie vitaal te houden. Een gedeelde visie ook van ondernemers, inwoners en gemeente over hoe in te spelen op ontwikkelingen met al dan niet gezamenlijke acties en inspanningen van overheid en bedrijfsleven.

Voorgeschiedenis; aandachtspunten vanuit de raad

In de ARC van 9 januari 2014 heeft de raadscommissie besloten om de *startnotitie voor een toeristische visie* aan te houden. De commissie heeft de volgende veranderingen voorgesteld:

- de visie was teveel gericht op positionering van het toerisme (promotie en reclame)
- beleidsvelden die het toerisme raken zoals kunst, cultuur, natuur en evenementenorganisaties, een duidelijkere rol geven
- de raad wil actiever worden meegenomen in het hele traject
- proces beginnen met een werkconferentie met belanghebbenden en raadsleden; inzet; de startnotitie/plan van aanpak en inleidingen en presentaties op het gebied van economie, toerisme/recreatie/vrije tijd en op gebied van demografie
- nadrukkelijker de regio meenemen; 'gemeente Bergen; belangrijke kustgemeente, onderdeel van regio Alkmaar, tussen metropoolregio Amsterdam als groeiregio en Kop van NH als krimpregio.
- eigenheid dorpen en buurtschappen en putten uit kennis die daar aanwezig is en actiever betrekken inwoners
- kijken naar mogelijkheden bezoekers/toeristen om input te vragen
- specifieke onderwerpen als 'slapen op het strand' en de realisering van meer invalidentoiletten meenemen in de op te stellen visie.

Een brede economische visie met daarinbinnen aandacht voor recreatie en toerisme

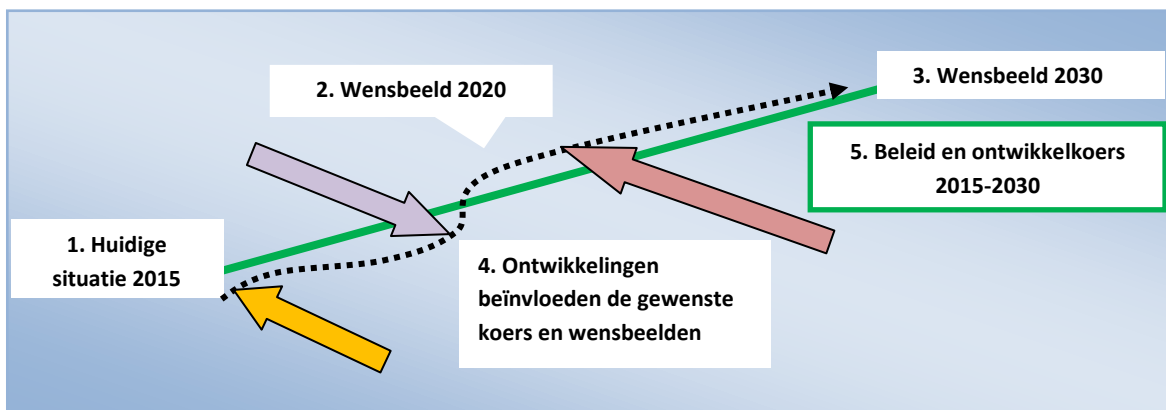
Tot nu toe was en is er geen visie op de economie van de gemeente Bergen. Een document waarin een dergelijke visie beschreven wordt, ontbreekt, evenals adequaat feiten- en cijfermateriaal over economische kengetallen ten aanzien van aantallen en soorten bedrijven, bedrijventerreinen, arbeidsplaatsen, omzetten, ontwikkelingen en economische relaties met buurgemeenten en regio. In een uitgestrekte kustgemeente als Bergen met 30.000 inwoners is toerisme, met 1,2 mln. toeristische overnachtingen per jaar (= bijna 3.300 overnachtingen per dag), een economische factor van belang. Ter vergelijking: wereldstad Amsterdam had in 2013 11 miljoen overnachtingen en de hele MRA had er 15,1 miljoen.

Zonder visie geen richting en zonder richting geen sturing

Een visie beschrijft de huidige situatie, de relevante ontwikkelingen, de ambities en de langetermijndoelen. Daarbij wordt ook een beeld geschetst van het verandertraject dat nodig is om de langetermijndoelen te realiseren. Een visie geeft ook richting aan het te voeren beleid en de daarvoor te plegen inspanningen en acties.

De visie maakt het mogelijk om lijn te brengen in de activiteiten. Het maakt voor iedereen zichtbaar wat, waarom en waar naartoe ontwikkeld gaat worden. Een goede visie vergemakkelijkt zowel het nemen van beslissingen voor de langere termijn als het oplossen van dagelijkse problemen en opgaven.

Visievorming in zes stappen:

1. Verkenning aanleidingen en problemen / verbeteropgaven
2. Waarom bewegen en veranderen?
3. In welke richting en met welke ambitie?
4. Welke ontwikkelingen komen we onderweg tegen?
5. Doelformulering (SMART), wat, waar, wanneer en hoeveel?
6. Strategiebepaling; acties, middelen om de doelen te bereiken

2. De opdracht voor de totstandkoming van de Economische Visie

Ondernemers, inwoners en bezoekers/toeristen zullen bij de totstandkoming van de Economische Visie Bergen 2015 – 2030 intensief en actief worden betrokken.

2.1. Doelstelling van de Economische visie Bergen 2015 – 2030

De economische visie wordt een koersdocument dat inzicht geeft in de huidige economische vitaliteit van de gemeente en de verwachte ontwikkelingen die van invloed zijn op die economische vitaliteit. Daarnaast geeft de visie inzicht in de houding, ambitie en strategie van de gemeente om de gewenste economische vitaliteit te behouden danwel te versterken.

De economische visie is daarmee ook leidraad en houvast voor allen die direct en indirect betrokkenen zijn bij een economisch vitale gemeente Bergen (ondernemers, inwoners, bestuurders, ambtenaren).

2.2. Opdrachtformulering

Maak op participatieve wijze een brede economische visie voor de gemeente Bergen met een planhorizon tot 2030. Start met een brede economische analyse en focus van daaruit op deelgebieden en thema's die ertoe doen in de gemeente.

Neem ondernemers en inwoners van het begin af aan mee in het proces van totstandkoming. Koppel daarbij op cruciale momenten terug naar de gemeenteraad en lever een product op dat op transparante en toegankelijke wijze inzicht geeft in de huidige economische vitaliteit van de gemeente, in de verwachte ontwikkelingen en in de koers die de gemeente wil varen om een gedefinieerde economische vitaliteit te behouden danwel te versterken. In die koers komen aan de orde de ontwikkelrichting, de ambities en het samenhangend geheel van acties en inspanningen om de economische langetermijndoelen te realiseren.

2.3. Eisen en beperkingen; breedte en diepgang van de economische visie

De economische visie geeft inzicht in het brede terrein van de lokale economie en haar deelterreinen (Landbouw, ZZP-ers, toerisme, horeca, detailhandel en overige terreinen als resultaat van een brede inventarisatie en analyse). De gegevens over de huidige situatie en de relevante ontwikkelingen worden zoveel als mogelijk uitgesplitst naar de diverse kernen van de gemeente. Separaat aan het proces voor totstandkoming van de economische visie, worden opdrachten verstrekt voor een actualisering van de detailhandelsvisie en van de horecavisie. Beiden worden als bouwstenen gebruikt bij het opstellen van de economische visie. De totstandkoming ervan voor de gemeente als geheel, vindt plaats in wisselwerking met die van (deel-) economische visies voor de onderscheiden kernen binnen de gemeente.

Bij de totstandkoming wordt gebruik gemaakt van relevante documenten van buurgemeenten, regio, provincie, rijk en economische instituties waaronder de Kamer van Koophandel, het Ontwikkelbedrijf NHN, het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) en LTO. In het proces wordt gebruik gemaakt van de kennis en inzichten van ondernemers en inwoners van de diverse kernen binnen de gemeente.

2.4. Cruciale succesfactoren

Om die aanpak en planning adequaat uit te voeren, is voldoende ambtelijke inzet en betrokkenheid vereist, zowel met betrekking tot de projectleider/procesbegeleider als die van aangrenzende en toeleverende beleidsvelden. Voldoende financiële middelen zijn vereist om eventuele deelonderzoeken uit te voeren, om werksessies met inwoners en ondernemers te beleggen en om het einddocument op te stellen en te presenteren en te vermenigvuldigen.

Naast de ambtelijke inzet zijn ook de steun, betrokkenheid en commitment van college en raad cruciale succesfactoren.

2.5. Conceptinhoudsopgave

De conceptinhoudsopgave geeft een beeld van de te behandelen onderwerpen en onderdelen in de op te stellen economische visie. Hoewel geen onderdeel van de economische visie zelf, is ten behoeve van een compleet beeld, een actualisering vereist van de horecavisie en de detailhandelsvisie van de gemeente.

De conceptinhoudsopgave is een momentopname. Tijdens het proces van totstandkoming van de economische visie kunnen er aanleidingen zijn om de inhoudsopgave te wijzigen aan de hand van verzamelde gegevens, interviews en voortschrijdend inzicht.

Conceptinhoudsopgave Economische Visie Gemeente Bergen:

1. Voorwoord
2. Samenvatting
3. Inleiding
 - 3.1. Aanleiding voor Economische Visie Gemeente Bergen
 - 3.2. Visievorming, wat en hoe?
 - 3.3. Relevant beleid en basisdocumenten
 - 3.4. Plaats van Economische Visie binnen het gemeentelijk beleid
 - 3.5. Participatie
 - 3.6. Communicatie
4. Huidige situatie en vertrekpunt
5. Ambities bij een vitale lokale economie
6. Ontwikkelingen extern en intern, korte en lange termijn
7. SWOT-analyse economie Bergen
8. Economische ontwikkelingsrichting van de gemeente als geheel en van de kernen afzonderlijk.
9. Strategie; met welke acties en hoe de doelen te bereiken?
10. Uitvoeringsplan

3. Aanpak en werkwijze

In dit hoofdstuk wordt de brug geslagen tussen enerzijds de opdrachtformulering voor een economische visie en anderzijds het geformuleerde eindresultaat. De aanpak geeft antwoord op de 'hoe'-vraag om de opdrachtformulering uit te voeren. De werkwijze geeft aan, binnen de opeenvolgende stappen van de aanpak, hoe er gewerkt gaat worden, in dit geval waar mogelijk op participatieve wijze met belanghebbenden.

3.1. In tien stappen naar een economische visie:

Stap 1.

Eerst de feiten en cijfers op een rij

Mede door het ontbreken van een economische visie tot nu toe, wordt de totstandkoming van een geheel nieuwe economische visie op meerdere en brede economische deelterreinen gestart. Alle economische factoren en grootheden binnen de gemeente worden geïnterpreteerd en van feiten en cijfers voorzien. Ook extern zullen op een breed vlak economische gegevens worden verzameld bij ondermeer Provincie Noord-Holland, CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek), Kamer van Koophandel etc. Stap 1 wordt afgerond met een basisdocument 'Verzamelde gegevens ten behoeve van het opstellen van een economische visie voor de gemeente Bergen'. De feiten, cijfers en gegevens worden voorzien van bronvermelding. In dit document komen tevens de objectieve dilemma's en opgaven voor de toekomst gedefinieerd.

Stap 2.

Expertmeeting

Bijeenkomst met interne en externe deskundigen (PWN, SBB, LTO (land- en tuinbouworganisatie Nederland), OLG (overleg landelijk gebied Bergen), regio-VVV, Koninklijke Horeca Nederland, Recron en ondernemersverenigingen in de gemeente Bergen. Met hen worden de huidige trends en ontwikkelingen doorgenomen die de lokale economie van Bergen raken. Input voor discussies op deze bijeenkomst zijn de in stap 1 geformuleerde dilemma's en opgaven voor de toekomst. Het basisdocument uit stap 1 wordt aangevuld met de resultaten van stap 2 en met de eerste ideeën op hoofdlijnen van de onderwerpen die ertoe doen in de gemeente Bergen.

Stap 3.

1^e Terugkoppeling naar college en raad

Aan de hand van het basisdocument worden College en Gemeenteraad geïnformeerd over de verzamelde informatie van de stappen 1 t/m 2. In de volgende stappen functioneert het startdocument voor alle deelnemers en belanghebbenden als achtergronddocument met relevante kennis en informatie.

Stap 4

Hoe zien de ondernemers en inwoners de toekomst van hun gemeente?

Wat maakt de gemeente en de kernen uniek en onderscheidend en wat voor gemeente en wat voor kern (missie voor lange termijn) willen we zijn in de toekomst? Hoe worden we gezien door anderen (imago)? Hoe zien we ons zelf? Hoe ziet onze toekomst eruit als het gaat om leefbaarheid en vitaliteit in relatie tot economie en toerisme? Om een gevoel

te krijgen bij de wensen, meningen, ideeën en behoeften van inwoners en ondernemers en om antwoorden op deze vragen te verzamelen, worden drie bijeenkomsten georganiseerd in Egmond (Egmond-Binnen, Egmond aan den Hoef, Egmond aan Zee), Bergen (+ Bergen aan Zee) en Schoorl (Aagtdorp, Schoorl, Bregtdorp, Catrijp, Groet, Camperduin) met inwoners en ondernemers.

Stap 5

Hoe kijken bezoekers van buiten de gemeente naar ons?

Interviews met bezoekers en toeristen. Doel hiervan is om input te verzamelen over hun motieven en verwachtingen bij een bezoek aan de gemeente. Welke ervaringen zijn er vanuit bezoeken in het verleden? Hoe ervaren ze een bezoek nu en welke wensen en verwachtingen zijn er bij bezoeken in de toekomst in termen van meer en minder? M.a.w. wat is de perceptie bij de gebruikers van het toeristisch product Bergen en haar onderscheiden kernen?

Stap 6

Wat maakt ons sterk, wat kan beter en van welke ontwikkelingen kunnen we profiteren?

In werksessies met ondernemers en inwoners van Egmond, Bergen en Schoorl worden, op basis van de stappen 1 t/m 5, de volgende vragen beantwoord:

- a. Wat zijn de relevante ontwikkelingen voor de economie van de gemeente en hoe kunnen die de lokale economie beïnvloeden?
- b. Wat onderscheidt ons als gemeente en als kern en waar zijn we echt sterk en uniek in ten opzichte van buurgemeenten en concurrenten? En hoe kunnen we die sterktes verder uitnuttten en nog sterker maken, gegeven de geformuleerde ontwikkelingen en trends?
- c. Welke kansen bieden de voorziene ontwikkelingen in de toekomst en hoe en in welke mate bedreigen ze onze wensen, ambities en doelen?
- d. Gezamenlijk opstellen SWOT-analyse op basis van a, b en c.
- e. Welke perspectiefvolle ontwikkelingen tekenen zich af voor de lokale economie van de gemeente Bergen.
- f. Tot welke opgaven voor ondernemers en overheid leidt de keuze voor een aantal ontwikkelingsrichtingen ten opzichte van de huidige situatie?
- g. Welke acties en inspanningen zijn nodig om de geformuleerde opgaven uit te voeren?

Stap 7

2^e Terugkoppeling naar college en raad

College en raad worden per memo geïnformeerd over de resultaten van stap 1 t/m 6.

Stap 8

Economische ontwikkelingsrichtingen en opgaven

Door een compacte groep bestaande uit ondernemers, inwoners en deskundigen wordt een uitvoeringparagraaf opgesteld. In deze uitvoeringsparagraaf van de economische visie worden de ontwikkelingsrichtingen en opgaven verder uitgewerkt en beschreven. Per opgave wordt op overzichtelijke wijze een beeld gegeven van de benodigde acties en inspanningen met daarbij een beeld van de actoren, de financiën en planning en doorlooptijd.

Stap 9

Ter inzagelegging

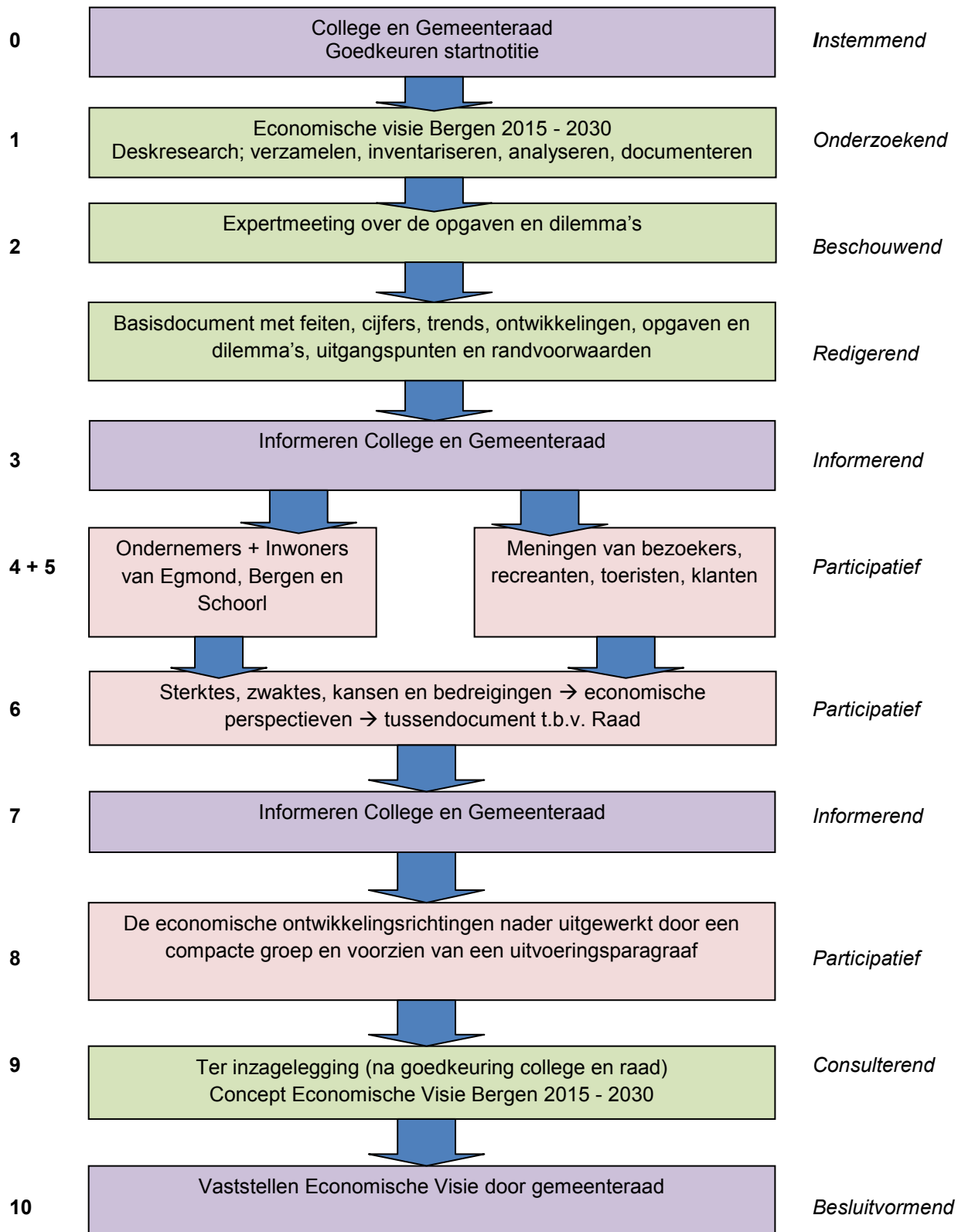
Na goedkeuring van college en raad wordt de concept Economische Visie gedurende zes weken ter inzage gelegd voor burgers en bedrijven. De reacties worden gerubriceerd en van antwoorden voorzien. Indien de reacties aanleiding geven om de concepttekst te wijzigen, wordt dit aangegeven en van tekstvoorstellen voorzien.

Stap 10

Naar een finale afronding en besluitvorming

Opstellen collegeadvies en raadsbesluit en besluitvorming door gemeenteraad.

De 10 stappen in een schema gevisualiseerd:

4. Projectinrichting en -organisatie

Onder het kopje 'projectorganisatie' wordt aangegeven hoe het werk georganiseerd gaat worden en welke projectorganisatie daar het beste bij past. Aangegeven wordt welke medewerkers betrokken worden met hun taken, rollen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

Op ad hoc-basis worden interne adviseurs betrokken en om advies gevraagd door de projectleider.

Maandelijks vindt een stuurgroepvergadering plaats met de betrokken wethouder(s), Teamleider Ruimtelijke Ontwikkeling, projectleider en medewerker EZ/Toerisme.

De beleidsmedewerker EZ - R&T is projectleider en verantwoordelijk voor:

- Integrale benadering en afstemming tussen de verschillende betrokken partijen
- Bewaken van kwaliteit en planning van het project
- (externe) communicatie over het project

STAP 1; deskresearch		
Afdeling	Wie	Tijd in uren
Ontwikkeling & Beheer	Projectleider/Beleidsmedewerker EZRT 3 mnd. x 9 dgn./mnd. x 9 uur/dag	243
Ontwikkeling & Beheer	Beleidsmedewerker kunst en cultuur	4
Ontwikkeling & Beheer	Beleidsmedewerker natuur	8
Bedrijfsvoering	Strandcoördinator	4
Bedrijfsvoering	Communicatieadviseur	8
Bedrijfsvoering	Juridisch adviseur	4
Bedrijfsvoering	Financieel adviseur	4
Directie	Bestuurlijk adviseur	8
Onvoorzien		5
Totaal inzet uren		288

5. Plannen

5.1. Activiteiten en procedures in de tijd

Data

27-10-2015
19-11-2015
10-12-2015
Dec. 2015 + jan.2016
Medio febr. 2016
2^e helft februari 2016
2^e helft februari 2016
Maart 2016 / 19-04-2016
19-04-2016
21-04-2016
21-04-2016 / 24-05-2016
24-05-2016
16-06-2015
05-07-2016
05-07-2016 / medio augustus 2016
Medio aug. eind sept. 2016
Eind sept. / 26-10-2016
26-10-2016
01-11-2016
24-11-2016
15-12-2016

Stappen

Startnotitie in college
Startnotitie in ARC
Startnotitie in Raad
Deskresearch
Expertmeeting
Basisdocument (deskresearch + expertmeeting)
Organiseren werksessies
Werksessies; 3 x 3 +1 (raadsleden) = 10
Informeren college resultaten stap 1 t/m 4
Informeren Raad
Opstellen concepteconomische Visie
Concept in college
Concept in ARC
Concept in Raad
Definitief maken van concept
Terinzagelegging economische visie
Opstellen Nota vraag en antwoord
Aanleveren Economische Visie voor college
Economische visie in college
Economische visie in ARC
Economische visie in Raad ter vaststelling

Gedetailleerde planning Economische Visie

Data	Stappen	2015			2016											
		Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mrt.	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
27-10-2015	Startnotitie in college															
19-11-2015	Startnotitie in ARC															
10-12-2015	Startnotitie in Raad															
Dec. 2015 + jan.2016	Deskresearch															
Medio febr. 2016	Expertmeeting															
2 ^e helft februari 2016	Opstellen Basisdocument adhv deskresearch en expertmeeting															
2 ^e helft februari 2016	Organiseren werksessies															
Maart 2016 / 19-04-2016	Werksessies; 3 x 3 +1 (raadsleden) = 10															
19-04-2016	Informeren college resultaten stap 1 t/m 4															
21-04-2016	Informeren Raad															
21-04-2016 / 24-05-2016	Opstellen concepteconomische Visie															
24-05-2016	Concept in college															
16-06-2015	Concept in ARC															
05-07-2016	Concept in Raad															
05-07-2016 / medio augustus 2016	Definitief maken van concept															
Medio aug. eind sept. 2016	Terinzagelegging economische visie															
Eind sept. / 26-10-2016	Opstellen Nota vraag en antwoord															
26-10-2016	Aanleveren Ec. Visie voor college															
01-11-2016	Economische visie in college															
24-11-2016	Economische visie in ARC															
15-12-2016	Economische visie in Raad ter vaststelling															

5.2. Financiën

De economische visie wordt in eigen beheer opgesteld.

In 2016 worden de kosten geraamd op € 20.000,--. Het geraamde bedrag wordt besteed aan het organiseren van de startbijeenkomst met deskundigen, het organiseren van de werksessies met inwoners en ondernemers en het waar nodig laten verrichten van deelonderzoeken en extra activiteiten voortkomend uit het proces.

Geraamde kosten 2016:

– Startbijeenkomst met deskundigen (zaalhuur, catering, honoraria)	€ 1.000,--	
– Werksessies (stap 4: 6, stap 6: 3, stap 8: 3; totaal 12 à € 1.000,--/st.)	€ 6.000,--	
– Kwalitatief onderzoek bezoekers en toeristen (stap 5)	€ 5.000,--	
– Communicatie (mailings, nieuwsbrieven, opmaak, filmpje)	€ 5.000,--	
– Onvoorzien	€ 3.000,--	+

Totaal geraamde kosten 2016	€ 20.000,--
------------------------------------	--------------------

Het bedrag ad € 20.000,-- is opgenomen in de begroting 2016.

5.3. Communicatieplan

Boodschap	Activiteit	Betrokkenen	Middelen	Planning
Gemeente gaat een economische visie opstellen	Brede bekendmaking.	Afd. Communicatie	Persbericht Website gemeente Facebook, twitter	Dec. 2015
Resultaten tot nu toe en inhoud Basisdocument	Informatie beschikbaar stellen over het opgestelde basisdocument	Afd. Comm.	Persbericht Website gemeente Facebook, Twitter	Mrt. 2016
Er gaan werksessies plaatsvinden en men kan zich hiervoor opgeven	Brede bekendmaking naar inwoners en gerichte communicatie naar ondernemers	Afd. Comm. College Projectleider	Brieven, Persbericht Website gemeente Facebook, twitter Gericht mailen	Mrt/Apr 2016
Inhoud en openbaarmaking concepteconomie visie. Mogelijkheid voor inzage en reactie.	Brede bekendmaking	Afd. Comm.	Persbericht Website gemeente Facebook, twitter	Aug 2016
Economische visie door gemeenteraad vastgesteld	Brede bekendmaking	Afd. Comm.	Persbericht Website gemeente Facebook, twitter	Dec. 2016